

EDUSKUNNAN
PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Helsingissä

22 päivänä syyskuuta 1993

Lausunto n:o 18

Hallintovaliokunnalle

Eduskunta on lähettäessään 14 päivänä huhtikuuta 1993 hallituksen esityksen n:o 22 laiksi eräistä poikkeuksista papiston erioikeuksiin hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa hallintovaliokunnalle.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina vanhempi hallitussihteeri Marjatta Lehtinen opetusministeriöstä, kirkkoneuvos Matti Halttunen kirkkohallituksesta, professori Mikael Hidén, professori Antero Jyräki, professori Ilkka Sara-viita ja oikeustieteen tohtori, kansleri Kauko Sipponen.

Käsiteltyään asian valtiosääntöoikeudelliselta kannalta perustuslakivaliokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eräistä poikkeuksista papiston erioikeuksiin, joka antaisi mahdollisuuden säätää kirkkolaissa siitä, että kirkkoherra, kappalainen ja kanttori, jonka virka lakkautetaan seurakuntajaon muuttamisen takia, voidaan siirtää toiseen virkaan.

Esitys liittyy eduskunnalle annettuun kirkkolakiehdotukseen. Esityksessä ehdotetun lain on tultava voimaan viimeistään samana päivänä kuin ehdotetun kirkkolain, jonka voimaantulopäivän tulisi olla 1.1.1994.

Lakiehdotus on säätämisyjärjestysperustelujen mukaan käsiteltävä perustuslainsäätämisyjärjestyksessä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 3 momentin takia.

Valiokunnan kannanotot

Saamansa selvityksen perusteella perustuslakivaliokunta katsoo, että ehdotettu valtuus sää-

tää kirkkolaissa lakiehdotuksessa mainittujen viranhaltijoiden siirtämisestä toiseen virkaan on vastoin pappissäädyn erioikeuksia ja että lakiehdotus on siksi valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 3 momentin vuoksi käsiteltävä perustuslainsäätämisyjärjestyksessä.

Perustuslakivaliokunta on aiemmin (PeVM 5/1985 vp) esittänyt käsityksensä, että säätyjen erioikeuksilta tulisi poistaa perustuslain suoja. Yhdensuuntaisesti tämän kannanoton kanssa olisi tämän esityksen yhteydessä harkittava, eikö ehdotettuun lakiin sisällytettävän valtuuden poiketa papiston erioikeuksista siirtokysymyksen osalta tulisi olla luonteeltaan yleinen. Asia toisin sanoen dekonstitutionalisoitaisiin kaikin osin kirkkolailla järjestettäväksi. Tätä käsitystä tukee sekin, että hallituksen esitykseen n:o 23 sisältyvän kirkkolakiehdotuksen perustelujen mukaan myös 6 luvun 13 §:n 3 momentti — eikä vain käsiteltävänä olevassa esityksessä mainittu 13 luvun 3 § — vaatii poikkeuksen tekemistä erioikeussäännöksiin.

Edellä todetun mukaisesti lakiehdotuksen 1 § voisi kuulua esimerkiksi seuraavasti: "Sen estämättä, mitä 16 päivänä lokakuuta 1723 annettujen papiston erioikeuksien ja pappissäädyllä 2 päivänä maaliskuuta 1789 annetun vakuutuksen nojalla on erioikeutena voimassa, kirkkolaissa voidaan säätää, että vakinainen kirkkoherra, kappalainen ja kanttori (*poist.*) *saadaan* siirtää *toiseen* papin- tai kanttorinvirkaan (*poist.*).” Vielä pidemmälle ulottuva dekonstitutionalisointivaihtoehto olisi sellainen, jossa erioikeuksista aiheutuva virassapysymissuoja poistetaan samalle tasolle kuin yleensäkin julkishallinnossa.

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta esittää kunnioittavasti,

että lakiehdotus on käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyssä järjestyksessä.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Niinistö, varapuheenjohtaja Alho sekä jäsenet Jansson, Kaari-

lahti, Laine, M. Laukkanen, Moilanen, Nikula, Varpasuo, Vistbacka, Vähänäkki ja Väistö.
